

1. 🏠 Projekto „Kodėl tai svarbu?“ pristatymas

Problema

Informacijos amžiuje **aiškus** ir **logiškas** mąstymas yra **būtinasis**.

Šiandieniniame pasaulyje, kai informacija plinta greitai, gebėjimas aiškiai ir logiškai dėstyti mintis yra labai svarbus. Nuolat susiduriame su situacijomis, kai reikia įtikinti kitus savo nuomone, pagrįsti sprendimus ar paaiškinti įvykių eigą. Nuotraukoje matome žmogų, rašantį ant popieriaus lapo – tai simbolizuoja minčių dėstymą ir argumentų kūrimą.

Projekto tikslas

Išmokti **efektyviai** argumentuoti, atsakyti į klausimus ir **kritiškai** vertinti informaciją.

Šio projekto tikslas – išmokti efektyviai kurti ir pristatyti argumentus, atsakyti į klausimus ir kritiškai vertinti informaciją. Tai padės jums geriau suprasti priežasties ir pasekmės ryšius bei juos panaudoti savo argumentuose.

Kodėl tai svarbu?

- Įtikinamai reikšti nuomonę.
- Pagrįsti sprendimus.
- Paaiškinti įvykių eigą.

Projektas padės įtikinamai reikšti savo nuomonę, pagrįsti sprendimus ir paaiškinti įvykių eigą. Tai yra svarbūs įgūdžiai, kurie pravers tiek mokykloje, tiek asmeniniame gyvenime.

Vertinimo kriterijai

- Jungtukų **įvairovė**.
- Argumentų **logika**.
- Pristatymo **aiškumas**.

Mokytojas vertins jungtukų įvairovę, argumentų logiškumą ir pristatymo aiškumą. Svarbu naudoti skirtingus priežasties ir pasekmės jungtukus, kad argumentai būtų pagrįsti ir aiškiai išdėstyti.

2. 📦 Priežasties ir pasekmės jungtukai

Priežasties ir pasekmės ryšiai

Veiksmas → Priežastis → Pasekmė.

- Supratimas būtinas loginiam mąstymui.

Kiekvienas veiksmas ar įvykis turi savo priežastį ir sukelia tam tikras pasekmes. Supratimas, kaip susiję priežastys ir pasekmės, yra labai svarbus norint logiškai mąstyti ir aiškiai reikšti mintis. Anglų kalboje, kaip ir lietuvių, yra specialių žodžių – jungtukų, kurie padeda parodyti šiuos ryšius sakiniuose. Šie jungtukai yra tarsi tiltai, jungiantys dvi mintis: vieną, kuri nurodo priežastį, ir kitą, kuri apibūdina pasekmę.

Argumentavimas

Loginis mąstymas + jungtukai = aiškus argumentas.

Argumentavimas yra procesas, kurio metu pagrindžiamos išvados prielaidomis, naudojant loginį mąstymą. Priežasties ir pasekmės jungtukai yra esminė argumentavimo dalis, nes jie padeda aiškiai parodyti, kodėl tam tikra išvada yra teisinga arba kodėl įvyko tam tikras reiškinys. Jie leidžia sujungti prielaidas su išvadomis, sudarant nuoseklų ir įtikinamą argumentą. Pavyzdžiui, sakant „Jis gavo gerą pažymį, nes daug mokėsi“, naudojamas jungtukas „nes“ (angl. *because*), kad paaiškinti geros pažymio priežastį. Be šių jungtukų, argumentai būtų mažiau aiškūs ir sunkiau suprantami.

Priežasties jungtukai

Atsako į klausimą: **kodėl?**

- *because*
- *since*
- *dueto*

Priežasties jungtukai nurodo, kodėl kažkas įvyko. Jie atsako į klausimą „kodėl?“. Svarbiausi priežasties jungtukai anglų kalboje yra *because*, *since* ir *dueto*.

Because

Paaiškina pagrindinio sakinio veiksmą.

Pavyzdys: She was late *because* the bus broke down.

Because yra vienas dažniausiai vartojamų priežasties jungtukų. Jis įveda šalutinį sakinį, kuris paaiškina pagrindinio sakinio veiksmą ar būseną. Po *because* visada eina visas sakinyks (veiksnyks ir tarinys). Pavyzdžiui, sakinyje „She was late *because* the bus broke down“ (Ji vėlavo, nes sugedo autobusas), *because* paaiškina, kodėl ji vėlavo.

Since

Pabrėžia pasekmę, kai priežastis žinoma.

Pavyzdys: *Since* it's raining, we should stay inside.

Since taip pat reiškia „kadangi“ arba „nes“. Jis dažnai vartojamas, kai priežastis yra jau žinoma arba akivaizdi, ir norima pabrėžti pasekmę. Po *since* taip pat eina visas sakinys. Pavyzdžiui, sakinyje „*Since* it's raining, we should stay inside“ (Kadangi lyja, turėtume likti namie), *since* nurodo, kad jau žinome, jog lyja, ir pabrėžia pasekmę – likti namie. Nuotraukoje matomi lietaus lašai ant paviršiaus. Tai iliustruoja, kodėl turėtume likti namie, kai lyja.

Dueto

Nurodo priežastį, sukėlusią situaciją.

Pavyzdys: The flight was canceled *dueto* bad weather.

Dueto reiškia „dėl“ arba „priežastis yra“. Po *dueto* paprastai eina daiktavardis arba daiktavardinė frazė, o ne visas sakinys. Jis nurodo priežastį, kuri sukėlė tam tikrą situaciją. Pavyzdžiui, sakinyje „The flight was canceled *dueto* bad weather“ (Skrydis buvo atšauktas dėl blogo oro), *dueto* nurodo, kad blogas oras buvo skrydžio atšaukimo priežastis. Nuotraukoje matomas potvynis, kurį sukėlė smarkus lietus. Tai iliustruoja, kokios gali būti blogo oro pasekmės.

Pasekmės jungtukai

Atsako į klausimą: **kas iš to?**

- *therefore*
- *as a result of*
- *consequently*
- *so*
- *for this reason*

Pasekmės jungtukai nurodo, kas įvyko dėl tam tikros priežasties. Jie atsako į klausimą „kas iš to?“. Svarbiausi pasekmės jungtukai anglų kalboje yra *therefore*, *as a result of*, *consequently*, *so* ir *for this reason*.

Therefore

Parodo loginę išvadą.

Pavyzdys: He studied hard; *therefore*, he passed the exam.

Therefore reiškia „todėl“ arba „dėl to“. Jis vartojamas norint parodyti loginę išvadą arba pasekmę, kuri tiesiogiai išplaukia iš anksčiau minėtos priežasties. *Therefore* dažnai vartojamas formalesniame kontekste ir gali būti atskirtas kableliais. Pavyzdžiui, sakinyje „He studied hard; *therefore*, he passed the exam“ (Jis sunkiai mokėsi; todėl išlaikė egzaminą), *therefore* parodo, kad egzamino išlaikymas yra loginė sunkaus mokymosi pasekmė. Nuotraukoje matomas žmogus, rašantis ant popieriaus lapo. Tai iliustruoja mokymosi procesą.

As a result of

Nurodo tiesioginę pasekmę.

Pavyzdys: *As a result of* the accident, the road was closed.

As a result of reiškia „dėl to“ arba „kaip to pasekmė“. Jis, kaip ir *dueto*, dažnai vartojamas su daiktavardžiu ar daiktavardine fraze, nurodant tiesioginę pasekmę. Pavyzdžiui, sakinyje „*As a result of* the accident, the road was closed“ (Dėl avarijos kelias buvo uždarytas), *as a result of* nurodo, kad kelio uždarymas yra tiesioginė avarijos pasekmė. Nuotraukoje matomas potvynis, kurį sukėlė smarkus lietus. Tai iliustruoja, kokios gali būti avarijos pasekmės.

Consequently

Pabrėžia logiškai išplaukiančią pasekmę.

Pavyzdys: The company lost money; *consequently*, they laid off employees.

Consequently reiškia „vadinasi“ arba „todėl“. Jis yra panašus į *therefore* ir vartojamas norint pabrėžti pasekmę, kuri logiškai išplaukia iš ankstesnio teiginio. Jis taip pat dažnai vartojamas formalesniame kontekste. Pavyzdžiui, sakinyje „The company lost a lot of money; *consequently*, they had to lay off employees“ (Įmonė prarado daug pinigų; vadinasi, jiems teko atleisti darbuotojus), *consequently* pabrėžia, kad darbuotojų atleidimas yra logiška įmonės nuostolių pasekmė.

So

Įveda tiesioginį rezultatą.

Pavyzdys: It was raining, *so* I took an umbrella.

So yra paprastas ir dažnai vartojamas jungtukas, reiškiantis „taigi“ arba „todėl“. Jis įveda pasekmę, kuri yra tiesioginis ankstesnio teiginio rezultatas. *So* yra mažiau formalus nei *therefore* ar *consequently*. Pavyzdžiui, sakinyje „It was raining, *so* I took an umbrella“ (Lijo, taigi pasiėmiau skėtį), *so* nurodo, kad skėčio paėmimas yra tiesioginis lietaus rezultatas. Nuotraukoje matomi lietaus lašai ant paviršiaus. Tai iliustruoja, kodėl reikėtų pasiimti skėtį, kai lyja.

Forthisreason

Pabrėžia priežasties ryšį su pasekme.

Pavyzdys: The car broke down. *Forthisreason*, we were late.

Forthisreason reiškia „dėl šios priežasties“. Ši frazė pabrėžia, kad pasekmė yra tiesioginis anksčiau minėtos priežasties rezultatas. Ji gali būti vartojama tiek formaliame, tiek neformaliame kontekste. Pavyzdžiui, sakinyje „The car broke down. *Forthisreason*, we were late“ (Automobilis sugedo. Dėl šios priežasties mes vėlavome), *forthisreason* pabrėžia, kad vėlavimas yra tiesioginė automobilio gedimo pasekmė.

Jungtukų niuansai

Skirtingi jungtukai – skirtingos situacijos.

- Sakinys ar frazė?
- Formalumas?

Nors daugelis šių jungtukų atrodo panašūs, jie turi subtilių skirtumų, kurie lemia jų tinkamumą skirtingose situacijose. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, ar po jungtuko eina visas sakinytis, ar tik daiktavardis/daiktavardinė frazė, taip pat į formalumo lygį. Pavyzdžiui, *because* ir *since* įveda priežasties sakinį, o *dueto* – priežasties frazė. Panašiai, *therefore* ir *consequently* yra formalesni nei *so*. Tinkamas šių jungtukų vartojimas padeda sukurti aiškius, logiškus ir gerai struktūrizuotus sakinius, kurie yra lengvai suprantami skaitytojui ar klausytojui.

Teksto struktūra

Jungtukai padeda suprasti teksto prasmę.

- Priežastis → Pasekmė

Priežasties ir pasekmės jungtukai yra neatsiejama teksto struktūros dalis, ypač kai kalbama apie priežasties ir pasekmės struktūrą. Ši struktūra paaiškina, kaip vienas įvykis ar veiksmas sukelia kitą. Atpažįstant signalinius žodžius, tokius kaip aptarti jungtukai, galima geriau suprasti teksto prasmę ir autoriaus argumentus. Jie padeda sekti minties eigą ir suvokti, kokios yra pagrindinės priežastys ir kokios iš jų kyla pasekmės. Gebėjimas atpažinti ir tinkamai vartoti šiuos jungtukus yra svarbus ne tik skaitymo supratimui, bet ir rašymo įgūdžiams tobulinti, leidžiant aiškiai ir logiškai išdėstyti savo mintis.

3. 🧩 Užpildyk tarpus. Įrašyk tinkamus praleistus žodžius pateiktame tekste.

Atsakymų variantai: *išvadas, jungtukai, nes, jungiantys.*

Priežasties ir pasekmės _____ yra svarbūs norint aiškiai reikšti mintis. Jie veikia kaip tiltai, _____ dvi idėjas: priežastį ir pasekmę. Argumentavime šie jungtukai padeda pagrįsti _____, naudojant loginį mąstymą. Pavyzdžiui, sakinyje „Jis gavo gerą pažymį, _____ daug mokėsi“, jungtukas „nes“ paaiškina pažymio priežastį.

Atsakymų variantai: *daiktavardis, priežastis, paaiškina.*

Because yra dažnai vartojamas priežasties jungtukas, įvedantis šalutinį sakinį, kuris _____ pagrindinio sakinio veiksmą. *Since* taip pat reiškia „kadangi“, dažnai vartojamas, kai priežastis yra žinoma. *Due to* reiškia „dėl“, po kurio eina _____ arba daiktavardinė frazė. Šie jungtukai padeda tiksliai nurodyti _____ įvairiose situacijose.

Atsakymų variantai: *išvadą, vartojimą, logiškai, priežasties.*

Pasekmės jungtukai nurodo, kas įvyko dėl tam tikros priežasties, pavyzdžiui, *therefore* reiškia „todėl“, parodant loginę _____. *As a result of* reiškia „dėl to“, nurodant tiesioginę pasekmę. *Consequently* reiškia „vadinasi“, pabrėžiant pasekmę, kuri _____ išplaukia. *So* yra paprastas jungtukas, reiškiantis „taigi“, o *for this reason* reiškia „dėl šios _____“, pabrėžiant priežasties ryšį. Svarbu atkreipti dėmesį į jungtukų _____.

4. 🧩 Problemos pasirinkimas ir argumentavimas

Problemos pasirinkimas

- Pasirinkite **aktualią** problemą.
- Aptarkite **priežastis** ir **pasekmes**.

Mokiniai skatinami pasirinkti problemą, kuri jiems patiems atrodo svarbi ir aktuali. Aptariamoms galimos problemos priežastys ir kokios pasekmės gali kilti dėl šios problemos. Nuotraukoje matomas žmogus, rašantis ant popieriaus lapo. Tai simbolizuoja problemos analizę ir argumentų formulavimą.

Argumentavimas (1)

- Suformuluokite **argumentą**.
- Naudokite **priežasties** jungtukus.

Mokiniai turi suformuluoti argumentą, pagrįstą pasirinktos problemos analize. Argumente būtina naudoti priežasties jungtukus, tokius kaip *because*, *since*, *dueto*, kad aiškiai parodyti problemos priežastis.

Argumentavimas (2)

- Įtraukite **pasekmės** jungtukus.
- Pateikite **išvadas**.

Argumente taip pat turi būti naudojami pasekmės jungtukai, tokie kaip *therefore*, *as a result of*, *consequently*, *so*, *for this reason*, kad parodyti problemos pasekmes ir suformuluoti logiškas išvadas.

Pavyzdžiai

- **Priežastis:** It was raining, *so* I took an umbrella.
- **Pasekmė:** He studied hard; *therefore*, he passed the exam.

Pateikiami pavyzdžiai, kaip naudoti priežasties ir pasekmės jungtukus sakiniuose. Pavyzdžiui, sakinyje „It was raining, *so* I took an umbrella“ jungtukas *so* parodo pasekmę (pasiėmiau skėtį) dėl priežasties (lijo). Sakinyje „He studied hard; *therefore*, he passed the exam“ jungtukas *therefore* parodo pasekmę (išlaikė egzaminą) dėl priežasties (sunkiai mokėsi).

Diskusija

- Pasidalinkite **idėjomis** grupėje.
- Aptarkite **argumentus**.

Grupės nariai dalinasi savo idėjomis ir argumentais, aptaria skirtingus požiūrius į problemą ir jos sprendimo būdus. Diskusijos metu mokiniai mokosi kritiškai vertinti informaciją ir formuluoti pagrįstus argumentus.

5. 🏠 Argumento formulavimas

Namų darbai

- Užbaikite argumentą.
- Įtraukite **3** jungtukus.

Mokiniai užbaigia argumentą, suformuluotą pamokoje. Būtina įtraukti bent tris skirtingus priežasties ir pasekmės jungtukus. Mokiniai turi pasiruošti trumpam pristatymui. Nuotraukoje matomas žmogus, rašantis ant popieriaus lapo. Tai simbolizuoja argumentų formulavimą ir idėjų užrašymą.

Argumento struktūra (1)

- **Teiginys** (ką įrodinėji).
- **Priežastis** (kodėl tai tiesa).

Argumentas susideda iš teiginio ir priežasties. Teiginys yra pagrindinė mintis, kurią norima įrodyti. Priežastis paaiškina, kodėl teiginys yra teisingas. Svarbu, kad priežastis logiškai pagrįstų teiginį.

Argumento struktūra (2)

- **Įrodymai** (kas patvirtina priežastį).
- **Jungtukai** (jungia dalis).

Įrodymai patvirtina priežastį ir padeda įtikinti auditoriją. Jungtukai sujungia teiginį, priežastį ir įrodymus į vientisą argumentą. Tinkamas jungtukų naudojimas padeda sukurti aiškų ir logišką argumentą.

Pristatymo pasiruošimas

- Apgalvokite **pradžią** ir **pabaigą**.
- Pasiruoškite **vizualinę** medžiagą.

Ruošiantis pristatymui, svarbu apgalvoti įžangą, kuri sudomintų auditoriją, ir pabaigą, kuri apibendrintų pagrindines mintis. Vizualinė medžiaga, tokia kaip skaidrės ar paveikslai, padeda iliustruoti argumentus ir padaryti pristatymą įdomesnį.